

Система

за организация и управление на дейностите, свързани с възпитанието и обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) в системата на предучилищното и училищното образование

I. Нормативни и стратегически документи, основание за регламентиране на дейностите:

- Закон за движението по пътищата;
- Закон за автомобилните превози;
- Националната стратегия на Република България за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021-2030 г. (Решение на Министерски съвет № 775 от 26 октомври 2020 г.);
- Концепция за обучение по безопасност на движението по пътищата 2020 г., приета с Решение № 7 на Министерския съвет от 07.01.2021 г. ;
- Секторна стратегия на МОН за безопасност на движението по пътищата 2021-2030, утвърдена със заповед № РД09-528/02.03.2021 г. на министъра на образованието и науката;
- Решения на междуведомствена Държавно-обществена консултативна комисия по проблемите на БДП.

II. Организация и провеждане на обучение по БДП в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностното развитие (ЦПЛР), вкл. и за ученици велосипедисти:

1. Подготовката по БДП се провежда съгласно Концепция за обучение по безопасност на движението по пътищата 2020 г., приета с Решение № 7 на Министерския съвет от 07.01.2021 г., програмите за обучение по БДП за различните възрастови групи и класове и като обучение по модули, утвърдени от министъра на образованието и науката, и чрез дейности в други форми;

2. Детските градини включват дейностите по обучението в програмната система и Списък-образец № 2;

3. Училищата включват дейностите по обучението в училищния учебен план и Списък-образец № 1;

4. Учителите по БДП и класните ръководители изготвят свои годишни планове за работата си по БДП, които се утвърждават от директора;

5. ЦПЛР включва дейностите по обучението в своя план за обучение за текущата учебна година (ако такъв е приложим) и Списък-образец № 3;

6. За ефективно обучение по БДП на предучилищно, училищно и/или общинско равнище се изгражда и поддържа необходимата учебно-материална база в съответствие с програмите и нормативите за осигуряване на материално-техническа база за обучение по БДП и на децата и учениците велосипедисти – учебни помагала, познавателни книжки, специализирани учебни кабинети и площадки, интерактивни системи, технически средства и други дидактически материали.

III. Вътрешно-институционални комисии по БДП (ВИКБДП)

1. Във всички детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностното развитие се създават ВИКБДП за подпомагане на директора в контрола на обучението по БДП, в създаването на условия за неговата ефективност, в реализацията на съвместни инициативи с институциите и обществеността за пътната безопасност на децата и учениците и др.

2. Съставът на ВИКБДП се предлага на Педагогически съвет на съответната институция и се утвърждава със заповед на директора.

3. В края на учебната година ВИКБДП докладва пред Педагогическия съвет за резултатите от дейността си, включително и за предложенията до кмета за подобряване на прилежащата пътна инфраструктура преди началото на новата учебна година. Докладът включва и обобщените резултати от ежегодната инициатива „Пътят на първокласника“ с предложения за подобряването им.

IV. Мониторинг на изпълнението. Осъществяването на системен и ефективен мониторинг на дейностите по БДП се извършва на три равнища:

- вътрешно – институционален;
- Регионално управление на образованието (РУО);
- Министерство на образованието и науката (МОН).

Дейностите по мониторинга се планират ежегодно, провеждат, документират и отчитат съгласно изискванията за контролната дейност.

V. Обезопасяването на районите на детските градини, училищата и ЦПЛР – заповеди на директора на институцията за забрана на достъпа на превозни средства в дворовете; системно наблюдение на състоянието на прилежащата към институцията пътна инфраструктура; своевременно уведомяване на компетентните органи за наличие на необезопасени участъци и конфликтни точки и съдействие за обезопасяването им;

определяне на маршрутите на движение на учениците съвместно с родителите/пастойниците и класните ръководители и изготвяне на предложения до общините за обезопасяване на най-използваните маршрути; ограничаване на възможностите за движение с високи скорости на преминаващите МПС край детските градини, училищата и ЦПЛР, маршрутите на учениците и местата с интензивен детски пътникопоток; идентифициране на локалните рискови фактори, на промените в околната среда и поведението на участниците в движението.

VI. Осигуряването на безопасен обществен превоз на децата и учениците (ежедневен и еднократен, със собствен или осигурен от общината или от превозвач транспорт) – в съответствие с разпоредби на министъра на образованието и науката и нормативни актове на други компетентни органи.

A. Ежедневен междуселищен превоз на деца и ученици:

1. Провеждане на предпътен медицински преглед на водача (водачите) и на преглед за техническата изправност на автобуса/автобусите. Дейностите се осигуряват чрез сключени договори с компетентни служби или собствени възможности (за общинските автобуси това е задължение на кмета, но и директорът следва да е информиран за провеждането на прегледите).

2. Определяне и утвърждаване от директора на маршрута (за общински автобуси – съгласувано с общинската администрация), желателно и съгласуване със съответните регионални структури на Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ и сектор „Пътна полиция“ към областните дирекции на МВР.

3. Утвърждаване от директора на списък на учениците от средищни училища или сборни групи за превоз. Списъкът се представя в общината от всички директори, които имат ученици в автобуса.

4. Определяне със заповед на възрастен придружител на учениците в автобуса.

5. Осигуряване на оборудване на автобусите според изискванията на Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ (Наредба № 33 на министъра на транспорта от 1999 г. за обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България).

6. Запознаване на всеки ученик с правилата за безопасен превоз, списъка на пътуващите, определения маршрут, вкл. и чрез пътни бележници.

Б. Еднократни пътувания – при провеждане на обучение извън сградата на училището/детската градина/ЦПЛР, при провеждане на детския и ученическият отдих и туризъм в страната и в чужбина, абитуриентски балове, олимпиади, състезания и други организирани училищни дейности, извънкласни масови прояви и публични изяви директорът има задължения, регламентирани с Наредба за детските и ученическите

туристически пътувания с обща цена, инициирани от институциите в системата на предучилищното и училищното образование, издадена на основание чл. 79, ал. 5 от Закона за туризма и Наредба № 10 от 2016 г. на министъра на образованието и науката за организация на дейностите в училищното образование, в т.ч. провеждане на инструктаж по транспортна безопасност с възрастните придружители и с учениците и децата.

VII. Управленски и информационни дейности

A. Планиране, изготвяне и утвърждаване на:

1. Равнище училище/детска градина/ЦПЛР:

- Дейностите за осъществяване на контрол

- Списък-образец 1, 2 и 3;

- Училищни учебни програми за обучение по БДП от допълнителната и избираемата подготовка:

- Годишни планове на учителя/класния ръководител за обучението и дейностите за възпитание и обучение по БДП (вкл. графици за екскурзии и пътувания):

- Училищен учебен план;

- Годишен план на детската градина/ЦПЛР;

- Годишен план на ВИКБДП;

- Планове за квалификационна дейност – (като част от годишния план на съответната институция).

2. Равнище РУО:

- Заповед на началника на РУО за определяне на експерт, който да отговаря за дейностите, свързани с възпитанието и обучение по БДП;

- Дейностите за осъществяване на контрол – в годишния план за контролна дейност на РУО;

- Дейностите по организиране квалификацията на директорите на училища, детски градини и ЦПЛР по планиране, организация и контрол на обучението и дейностите по БДП (като част от годишния план съответното РУО);

- Краткосрочни, средносрочни и дългосрочни програми за изпълнение на Секторната стратегия на МОН за безопасност на движението по пътищата 2021-2030 г.

3. Равнище МОН:

- Задълженията на експерт/експерти, отговорни за дейностите по управление на Системата и контактите с други ведомства и неправителствени организации по въпросите на БДП (Устройствен правилник на МОН, длъжностни характеристики и др.);

- Краткосрочни, средносрочни и дългосрочни програми за изпълнение на

Секторната стратегия на МОН за безопасност на движението по пътищата 2021-2030 г.:

- Оперативни планове за изпълнение на Секторната стратегия на МОН за безопасност на движението по пътищата 2021-2030 г. на всеки две години;

- Учебна документация за обучение по БДП за различните възрастови групи и класове, за обучение на учители, за обучение на членове на ВИКБДП, за обучение на директори на детски градини, училища и ЦПЛР;

- Графици, утвърждавани ежегодно от министъра на образованието и науката, за провеждане на: Националната олимпиада по Безопасност на движението по пътищата (като част от „Графици за провеждане на ученически олимпиади и национални състезания“) и Републикански шампионат по правилата на Международния алианс по туризъм (ФИА) по безопасност на движението и приложно колоездене (10 – 12 години) и Републикански шампионат „Младежта за безопасност на движението“ по безопасност на движението и приложно колоездене (12 – 15 години), отразени в Националния календар за изяви по интереси на децата и учениците.

Б. Анализ и оценка на изпълнението и коригиращи решения:

- Годишни анализи и оценки за влиянието на дейностите за промяна на обстановката и изпълнението на Секторната стратегия на МОН за безопасност на движението по пътищата 2021-2030 г.;

- Стандартизирана информация след началото на учебната година (30.10.) и след края на втория учебен срок (15.07.) за резултатите от обучението по БДП и извънкласни дейности, състезания, кампании, участие в проекти, свързани с БДП – детска градина, училище, ЦПЛР, РУО, МОН;

- Съвещания с директори на училища, детски градини, ЦПЛР и експерти.

В. Поддържане на регистри на:

- обучени учители, директори, членове на ВИКБДП – равнище детски градини/училища, ЦПЛР и РУО;

- обучаващи институции и програмите им – равнище МОН.

Г. Разработване и актуализиране на нормативната уредба и административните актове, свързани с възпитанието и обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) в системата на предучилищното и училищното образование – РУО и МОН.

Д. Организиране на самостоятелни и участие в местни и национални инициативи и кампании, свързани с БДП – на равнище детска градина/училище/ЦПЛР, община, РУО, МОН.

Е. Поддържане на информационна рубрика на сайта на МОН.

Ж. Създаване на условия за поетапно въвеждане на БДС/ISO 39001 „Системи за управление БДП“ на регионално и училищно равнище.

VIII. Квалификация за осигуряване на дейностите по БДП

А. Директорите на детски градини, училища и ЦПЛР със съдействието на РУО осигуряват обучение чрез квалификационни курсове в присъствена, очно-заочна и дистанционна форма от обучаващи институции, одобрени от МОН:

1. За придобиване на квалификация по методика на преподаване на БДП за учителите по програми, утвърдени от министъра на образованието и науката;

2. Периодично обучение на 4 години за актуализиране и поддържане на знанията на учителите по БДП съобразно изменения в нормативната база, тенденциите при НТИ с деца, нови учебни помагала и дидактически средства, нови технологии и техника, споделяне на добри практики в обучението по БДП и др.;

3. За специфични компетентности в работата на вътрешно-институционалните комитети по БДП;

4. За специфичното в организацията на обучението на децата и учениците велосипедисти.

Б. РУО планират, организират и извършват контрол на обучението и дейностите по БДП за директори на детски градини, училища и ЦПЛР

В. МОН планира, организира и извършва контрол на дейностите по БДП и за вътрешни одитори по БДС/ISO 39001 „Системи за управление БДП“ в РУО.